

1873 14. Dec. 1896: 1. Beh. af Lovf. om Tilvejebr. af Jordlodder til Landarbejdere. 1874

Rosleff: At faa Ordet paa det nuværende Tidspunkt er jo ikke meget misundelsesværdigt, og jeg skal derfor søge at fatte mig i Korthed, idet jeg i det væsentligste kan slutte mig til de foregaaende Taler. Selvfølgelig kunde der være adskillige Ting, jeg kunde ønske at komme ind paa, men som jeg skal afholde mig fra. Jeg skal saaledes ikke komme ind paa Lovforslagets enkelte Paragraffer, men kun i store Træk omtale det foreliggende Forslag, og jeg skal da først tillade mig at minde om, at det vel er sjældent eller aldrig, at der har været en saadan Enstemmighed mellem Regeringen og de politiske Partier og Befolkningen, navnlig Landbefolkningen, om det ønskelige i at faa en saadan Reform, som Lovforslaget omhandler, fremmet, og om at faa en Kommission nedsat for at bringe noget godt frem som Grundlag for en Lov. Det er sjældent, siger jeg, at der har været en saadan Tilskyndelse dertil, som der var i dette Tilfælde, da Loven om Landbokommissionens Meddelelse udkom. Jeg skal tillade mig at minde om, at Agrarforeningen stiftedes i Efteraaret 1893, og at den optog paa sit Program Ordet om, at der kunde blive nedsat en saadan Kommission, og jeg tør vel tro, at dette har tilskyndet til, at det blev til Virkelighed, og at Loven af 13de April 1894 udkom. Det kan altsaa med Sikkerhed siges, at man alle Begne og i alle Partier, navnlig i Landbefolkningen, har imødebet et saadant Lovforslags Fremkomst med stor Interesse og med store Forhaabninger, og at man har erkendt dets vidtrækkende Betydning baade i social og økonomisk Henseende. Det førte altsaa til, at Landbokommissionen blev nedsat, og at dens Betænkning fremkom for ca. fire Maanedes Tid. Og hvad var da dens Opgave? I § 2 i Loven af 13de April 1894 staar der, at en af dens Opgaver er denne, at udarbejde en Plan saaledes, at Husmændene og Landarbejderne kunde faa Jord paa gunstige Betingelser. Gunstige Vilkaar skulde det være, det have altsaa alle erkendt, baade Regeringen og de politiske Partier. Nu har man jo Lov til at spørge, hvorledes da Landbokommissionens Betænkning kom til at se ud, om det Grundlag, der var udarbejdet, bød gunstige Betingelser for Landarbejderne. Dertil har der været været baade ja og nej i den Tid, der ligger mellem Kommiss-

ionens Betænkning og nu. Noget have ment, at det var en udmærket Betænkning og et godt Grundlag for et saadant Lovforslag, andre have uent, at det kun delvist havde løst sin Opgave. Jeg for mit Vedkommende hører til dem, som sige, at det kun delvist har løst sin Opgave, idet jeg erkender, at der er adskillige Ting i Kommissionens Betænkning, hvorpaa man kan sætte Fingeren og sige, at der er ydet en virkelig reel Fordel til Gavn for Landarbejderne, en Fordel, som ingen kan bestride, og som altsaa tager Sigte paa at løse Opgaven i human Retning og paa gunstige Vilkaar, men at der paa den anden Side er mørke Pletter i Kommissionens Betænkning, som jeg for mit Vedkommende havde haabet, at Regeringen muligvis havde kunnet raade Bod paa, inden Lovforslaget blev forelagt. Naar jeg har nævnt, at der var Punkter, hvorpaa man kunde sætte Fingeren og sige her er en reel Fordel, skal jeg tillade mig at pege paa disse Punkter ganske i Korthed. Der er navnlig to Punkter, som jeg anser for at have meget stor Betydning, og det er da først dette, at en Arbejder kun skulde have 400 Kr. for at kunne faa en saadan Ejendom paa 3—4 Tdr. Land Jord, og dernæst dette, at i en Nærække, saa vidt jeg husker i 60 Aar, vil en saadan Arbejder kunne have 600 Kr. rentefrit. Det kan ikke bestrides, at det er to Ting, som ere til meget stor Fordel for Arbejderen, idet vi maa huske paa, at han ikke alene faar det, der er nævnt i disse to Punkter, men ved Siden deraf et Laan, som han ellers ikke kunde faa andre Steder. Han er kommen ud over det døde Punkt derved, at han faar 600 Kr. rentefrit, og det er ikke noget lille Beløb, naar man regner Rentebesparelsen i 60 Aar. Det maa paastånes, at Landbokommissionens Flertal kunde enes om dette, og jeg siger derfor for mit Vedkommende, at hvad den finansielle Side af Sagen angaar, har Kommissionen løst sin Opgave paa en ret tilfredsstillende Maade. Men et af de mørke Punkter, som jeg mener, der er i Betænkningen, er navnlig dette, at der ikke er givet nogen Anvisning paa, hvorledes Arbejderne skulle komme til disse Jordlodder. Kommissionen har i sin Motivering til Betænkningen indrømmet, at dette er et Punkt, man har maattet gaa udenom, idet